

INTERVIEW. Expert na zwarte week voor onderwijs: “Zet directeurs en inspecteurs weer voor de klas”

Het Laatste Nieuws - 11 Jun. 2022

“Het tekort aan leraren wordt de komende zes tot tien jaar nog groter. Tijd voor een SOS-onderwijs.” Nu zelfs examens worden geschrapt, zit ons onderwijs dieper dan ooit onder de lat. Zelfs Philip Brinckman - de man die voor N-VA-minister Weyts de krijtlijnen voor beter onderwijs moest uittekenen - ziet het einde van de tunnel niet. Maar hoe zit het nu met de 58 adviezen die zijn commissie aanreikte? Doet iemand wat met dit rapport? Wat moet er gebeuren? Wat dringt het meest? “Een directeur zegt me dat de basiskennis van 13-jarigen die zonder getuigschrift uit het basisonderwijs komen, gezakt is tot het niveau van het tweede leerjaar”

Eerst was er de buis voor wiskunde. Dan de aanval van de koepels tegen Ben Weyts. Midden de zoveelste storm rijst de vraag of men dan niets doet met het rapport-Brinckman. Experts en praktijkmensen van de Commissie Beter Onderwijs formuleerden een half jaar geleden 58 adviezen. Pikt men die niet op?

Hallo voorzitter Philip Brinckman? Deze expert is moeilijk te bereiken. Als directeur van 'het strengste internaat van Vlaanderen' en pedagogisch directeur van het Sint-Jozefcollege in Turnhout staat hij met beide voeten in het verzopen onderwijsveld. Dus vervangt hij zieke collega's. “Beschikbaar tussen 16.15 en 18 uur.” Maar ook dan blijft hij bezet. “Ik moest een leerling opvangen wiens ouder ernstig ziek viel.”

Met de collega's en directieleden vallen we in voor zieke leerkrachten. Ook de opvoeder is afwezig, dus doe ik ook de afwas in het internaat. Best hectisch.

Hoe gaat het met u?

Philip Brinckman: “Dit is de eerste keer dat een reporter me dat vraagt. Het is hectisch. Nooit telden we zoveel langdurig zieken als nu. Voor vier leerkrachten is er geen interim. Collega's en directieleden vallen in. Ik geef nu negen uur godsdienst, in plaats van vier. Ik ben als directeur altijd les blijven geven, daar haal ik energie uit. Nu moest ik ook inspringen voor de afwas, voor de zieke studiemeester vind je helemaal geen vervanging.”

Wat wil u terughalen uit de hoogdagen van ons onderwijs? Iedereen haalde in uw tijd een hoger diploma dan zijn ouders.

Philip Brinckman: “Ik had in de jaren 60-70 topleerkrachten, maar ook slechte voorbeelden. Zoals men nu te weinig gelooft in groeimogelijkheden van kansarme kinderen, oordeelde het PMS (de vroegere Centra voor Leerlingenbegeleiding, red.) na het zesde leerjaar dat 'technisch onderwijs voor mij wel zou lukken'. 'Philip moet naar de humaniora (voorloper van aso, red.)', zei mijn meester toen. Vader dacht er ook zo over.”

Het onderwijs is een slangenkul, dacht ik toen minister Weyts me vroeg als voorzitter van de Commissie Beter Onderwijs. Het is mijn vader die me heeft overgehaald.

“Het is ook pa die me overhaalde om voorzitter te worden van die commissie. Ik zit al tot 22 uur op school, dacht ik toen Weyts belde. En: het onderwijs is een slangenkul. Krijg alle neuzen maar eens in dezelfde richting, over de partijgrenzen en koepels heen. Toen ik dat aan pa vertelde - hij is 86 en god zij dank nog gezond - zei hij: 'Jongen, denk aan Cardijn'. Ik wist wat hij bedoelde. Pa ging tot zijn 14de naar school en werd carrossier. Dat hij zich toch heeft kunnen ontplooien, dankt hij aan de kajotters. In de jeugdbeweging van Jozef Cardijn leerden ze toneel spelen, organiseren, voor een groep spreken. 'Voordoelen, meedoen en doen nadoen', waren de slagwoorden. Of je voor het eerst een spijker in een plank klopt of wiskunde leert, iemand moet het voordoen. Ik heb soms de indruk dat dit op school niet meer mag. Kinderen moeten alles zelf ontdekken. Laat de leerkracht het weer in handen nemen.”

Wat dringt het meest?

Philip Brinckman: “Een vriend die lesgeeft in het eerste middelbaar zegt dat de kinderen moeten rekenen als je vraagt hoeveel 4 x 25 is. Het is een alarmsignaal dat dit niet meer geautomatiseerd is. Als ze die basis vastzetten in hun langetermijngeheugen, moeten ze hun werkgeheugen niet aanspreken. Dat zou minder vermoeiend zijn. Geef ze weer tijd om van buiten te leren, en leerlingen kunnen véerder springen.”

We moeten leerlingen niet opzadelen met alle maatschappelijke problemen, maar wel voldoende kapstukken aanreiken om mee te kunnen.

Philip Brinckman: “Schrapp ook tal van projectjes die de voorbije twintig jaar aan het curriculum zijn toegevoegd. We moeten leerlingen niet opzadelen met alle maatschappelijke problemen, maar wel voldoende kapstukken aanreiken om mee te kunnen. Een directeur in een beroepsschool zegt me dat de basiskennis van 13-jarigen in de b-stroom - dat zijn kinderen die zonder getuigschrift uit het basisonderwijs komen - gezakt is tot het niveau van het tweede leerjaar. We zullen extra leertijd moeten inrichten én er de beste leerkrachten naartoe sturen voor een inhaalbeweging.”

Wat gebeurt er met jullie

rapport?

Philip Brinckman: “Onze sterkte is dat we onafhankelijk werkten. Het rapport bevat dingen in die Weyts liever niet leest, zoals over de vaste benoeming. De zwakte is dat de aanbevelingen niet gedragen zijn door het GO!, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de sociale partners of studiediensten van politieke partijen. Door corona konden we ook geen reflectiegroepen samenstellen. De

onderwijsverstrekkers bestuderen het rapport nu, elk vanuit zijn praktijk en pedagogisch project. Helaas wordt er geaarzeld om de handen in mekaar te slaan.

Ons onderwijs gaat al twintig jaar bergaf, ook omdat we een autoriteit missen die zoals Sciensano zegt wat wérkt en wat niét.

Philip Brinckman: “Weyts wil wel het voorgestelde Kenniscentrum Onderwijs oprichten. Dat moet een Sciensano worden voor het onderwijs dat mythes kan wegnemen. We gaan al twintig jaar bergaf, ook omdat we een autoriteit missen die zegt welke didactiek wérkt en welke niét. Ik hoop dat de huidige begeleidingsdiensten van de koepels, inspectie én lerarenopleidingen erin opgenomen worden. De minister neemt ook de bindende toegangsprouf voor de lerarenopleiding mee. Die instaptoets kan de lerarenopleiding weer prestige geven. Zoals jongeren meedoen aan het toelatingsexamen geneeskunde, puur om zich te meten.”

Hoe los je het lerarentekort op?

Het tekort wordt de komende zes tot tien jaar nog groter, veel babyboomers bereiken dán hun pensioen. Dat wordt een snelrein.

Philip Brinckman: “Ik word moedeloos als de koepels en politici elkaar beschieten zoals afgelopen week. Hoeveel slachtoffers moeten er nog vallen? Het tekort wordt de komende zes tot tien jaar nog groter, veel babyboomers bereiken dán hun pensioen. Dat wordt een snelrein. Met zij-instromers alleen komen we er niet. Ouders zullen hun kinderen nog meer laten bijspijkeren via privé-bijlessen of grootouders. Op de duur gaan er privéscholen komen. Nood breekt wet. Ik zou een SOS lanceren. Roep alle leerkrachten binnen het onderwijs die geen les meer geven, terug naar de klas. Directeurs, inspecteurs, gedetacheerden. Als zij de helft van hun uren les geven, laten we minder leerlingen in de steek. Directeurs moeten maar zien welke vergaderingen ze tijdelijk kunnen terugschroeven. Als zij voor de klas staan, krijgt het lerarenberoep vanzelf meer waardering.”

Als het van jullie afhing, duurt de grote vakantie straks geen twee maanden meer.

Philip Brinckman: “In totaal 15 commissieleden formuleerden 58 adviezen, over geen enkel is gestemd. De kortere vakantie ligt voor mij moeilijker. Als directielid stop ik op 6 juli en start ik op 8 augustus. Maar twee maanden vakantie is te lang voor leerlingen met een sociaal kwetsbare achtergrond. Zij gaan voor taal achteruit, terwijl kinderen die boeiende activiteiten kunnen doen nog bijleren. Een kortere zomervakantie van zes of zeven weken kan een oplossing zijn. Of om te beginnen, de vakantie starten en eindigen met het weekend. Concreet zou de vakantie deze zomer starten op zaterdag 2 juli en eindigen op zondag 28 augustus. Met de vier gewonnen dagen kan je op een ander moment een ‘brug’ maken of iedereen vrij geven bij religieuze feesten van erkende godsdiensten, zoals het Suiker- en Offerfeest. Nu blijft een grote groep kinderen dan afwezig, terwijl de anderen naar school moeten.”